

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО
ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

«31» серпня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ РОДИННОГО ВИХОВАННЯ»**

освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

галузь знань:

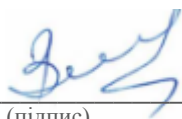
23 Соціальна робота

спеціальності:

231 Соціальна робота

2022 – 2023 навчальний рік

Розробник: Вдовиченко Раїса Петрівна, викладач, кандидат педагогічних наук, доцент.

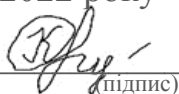
(підпис)

Вдовиченко Р.П.
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 8 від «30» серпня 2022 року

Голова циклової комісії

(підпис)

Мікрюкова К.О.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	23 Соціальна робота	Нормативна	
	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки	
3-й			
Семестр			
6 - й			
Лекції			
20			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,6 самостійної роботи студента – 2,04	Ступінь фаховий молодший бакалавр	Практичні, семінарські	
		34	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		36	
		Вид контролю:	
		залік	

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 54 год. – аудиторні заняття, 36 год. – самостійна робота (60%~40%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи родинного виховання» є: розкрити сучасні наукові уявлення про психологію сім'ї, доцільні шляхи і засоби сімейного виховання дітей та сформувані у студентів певні вміння і навички консультування батьків з питань родинного виховання.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- забезпечення студентів знаннями про: психологію сім'ї, специфіку сімейного виховання;
- роль батьків та інших членів родини у формуванні особистості дитини;
- особливості статевої ідентифікації хлопчиків і дівчаток та врахування цього фактора у сімейному вихованні;
- методи педагогічного впливу батьків і доцільність їх використання.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Основи родинного виховання» базується на основах загальної педагогіки, теорії навчання та виховання, має зв'язок з такими дисциплінами як: «Психологія спілкування», «Основи філософських знань», «Психологія спілкування», «Загальна психологія», «Соціальна робота з дітьми – сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування», «Соціальна робота на виробництві».

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання:**

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

РН 11. Аргументувати шляхи подолання проблем та обирати методи їх розв'язання.

РН 14. Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу і роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у
-----------------------------------	---

	визначених ситуаціях.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
Спеціальні компетентності	<p>СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.</p> <p>СК 4. Здатність розуміти соціально-психологічні явища, процеси становлення, розвитку та соціалізації особистості.</p> <p>СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.</p> <p>СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.</p> <p>СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.</p> <p>СК 12. Здатність дотримуватися етики професійного спілкування і стандартів соціальної роботи.</p>

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Становлення та розвиток інституту сім'ї в Україні

Тема 1. Родинне виховання як наука

Тема 2. Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку

Тема 3. Вітчизняний та світовий досвід родинного виховання

Кредит 2. Специфіка сімейного виховання

Тема 4. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини.

Тема 5. Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї

Тема 6. Причини і профілактика конфліктів батьків і дітей.

Кредит 3. Особливості родинного виховання

Тема 7. Методи виховання у сім'ї.

Тема 8. Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні

Кредит 4. Організація безпечного середовища в умовах сім'ї

Тема 9. Педагогічна майстерність батьків

Тема 10. Організація змістовного дозвілля в сім'ї

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	П	лаб	кон	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Становлення та розвиток інституту сім'ї в Україні						
Тема 1. Родинне виховання як наука	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку	10	2	4			4
Тема 3. Вітчизняний та світовий досвід родинного виховання	10	2	2			6
Кредит 2. Специфіка сімейного виховання						
Тема 4. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини.	10	2	2	-	-	6
Тема 5. Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї	10	2	4			4
Тема 6. Причини і профілактика конфліктів батьків і дітей	10	2	4			4
Кредит 3. Особливості родинного виховання						
Тема 7. Методи виховання у сім'ї.	7	2	4			1
Тема 8. Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні	7	2	4			1
Тема 9. Організація безпечного середовища в умовах сім'ї. Організація змістовного дозвілля в сім'ї	8	2	4	-	-	2
Тема 10. Педагогічна майстерність батьків	8	2	4	-	-	2
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ГОДИН:	90	20	34		-	36

5.Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення та розвиток інституту сім'ї в Україні		
1	Тема 1. Родинне виховання як наука	2
2	Тема 2. Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку	2
3	Тема 3. Вітчизняний та світовий досвід родинного виховання	2
Кредит 2. Специфіка сімейного виховання		
4	Тема 4. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини.	2
5	Тема 5. Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї	2
6	Тема 6. Причини і профілактика конфліктів батьків і дітей	2
Кредит 3. Особливості родинного виховання		
7	Тема 7. Методи виховання у сім'ї	2
8	Тема 8. Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні	2
9	Тема 9. Організація безпечного середовища в умовах сім'ї. Організація змістовного дозвілля в сім'ї	2
10	Тема 10. Педагогічна майстерність батьків.	2
	Разом:	20

6.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення та розвиток інституту сім'ї в Україні		
1	Тема 1. Родинне виховання як наука	2
2	Тема 2. Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку	4
3	Тема 3. Вітчизняний та світовий досвід родинного виховання	2
Кредит 2. Специфіка сімейного виховання		
4	Тема 4. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини.	2
5	Тема 5. Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї	4
6	Тема 6. Причини і профілактика конфліктів батьків і дітей	4
Кредит 3. Особливості родинного виховання		
7	Тема 7. Методи виховання у сім'ї	4
8	Тема 8. Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні	4
9	Тема 9. Педагогічна майстерність батьків	4
10	Тема 10. Організація змістовного дозвілля в сім'ї	4
	Разом:	34

8. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення та розвиток інституту сім'ї в Україні		
1	Тема 1. Родинне виховання як наука 1. Вивчіть публікації одного (за власним вибором) фахового часопису з проблем родинного виховання за останні п'ять років . <i>Скласти тезовий конспект з п'яти статей</i>	6
2	Тема 2. Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку 1. Створіть образну модель різних типів сучасної сім'ї та представте схему основних функцій батьків і дітей в різні періоди формування сімейних стосунків. <i>Форма звітності-презентація</i> 2. Ознайомтеся із законодавчими матеріалами про шлюб, сім'ю, права та обов'язки батьків щодо виховання дітей в Україні . <i>Скласти конспект</i>	4
3	Тема 3. Вітчизняний та світовий досвід родинного виховання 1. Складіть <i>порівняльну таблицю</i> підходів до виховання дітей в Україні (враховуючи етнонаціональні традиції) та одній із зарубіжних країн, проаналізуйте її. 2. Законспектуйте у вигляді тез одну з робіт (за власним вибором) вітчизняних та зарубіжних авторів з проблем сімейного виховання	6
Кредит 2. Специфіка сімейного виховання		
4	Тема 4. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини. 1. Підберіть кілька дражнілок і мирилок для дітей дошкільного віку, <i>опишіть можливості їх використання на практиці.</i> 2. Проаналізуйте результати опитування батьків за посібником «Раннє дитинство: стан, проблеми, перспективи розвитку / О. М. Денисюк (кер. авт. кол.), Г. В. Беленька, О. В. Богініч та ін.	6
5	Тема 5. Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї 1. Підберіть (за анотаціями) <i>перелік книг (7-10 найменувань)</i> , які, на вашу думку, мають бути настільними в сім'ї (для конкретного віку дитини)	4
6	Тема 6. Причини і профілактика конфліктів батьків і дітей 1. <i>Виберіть приклади педагогічних ситуацій</i> , які могли б спричинити конфлікт між дітьми та батьками та розробіть рекомендації щодо його усунення.	4

Кредит 3. Особливості родинного виховання		
7	<p>Тема 7. Методи виховання у сім'ї.</p> <p>1. Виберіть методику та проаналізуйте особливості взаємин в родині, в якій виховуються діти.</p> <p>2. Проаналізуйте досвід виховання єдиної дитини у знайомій вам сім'ї.</p> <p>3. <i>Складіть порівняльну таблицю</i> підходів вітчизняних та зарубіжних педагогів з питань заохочення та покарання дітей, проаналізуйте її. Складіть перелік літератури для батьків з питань виховання обдарованої дитини. <i>Підготуйте анотації</i></p>	1
8	<p>Тема 8. Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні</p> <p>1. Опрацюйте стратегії мислительних процесів дівчаток і хлопчиків за посібником Кочерги О. В. Початок життя становлення творчості. К.: Кобза, 2003. С. 203. 213 та розробіть рекомендації для батьків по вихованню хлопчиків або дівчаток .</p> <p>2. <i>Підготуйте консультацію</i> для батьків на тему «Такі різні хлопчики і дівчатка»</p>	1
9	<p>Тема 9. Організація безпечного середовища в умовах сім'ї. Організація змістовного дозвілля в сім'ї</p> <p>1. <i>Створити модель безпечного середовища в умовах сім'ї</i> (відповідно віку дитини) та презентувати. Підібрати ігровий матеріал для дітей з питань безпеки.</p> <p>2. <i>Розробіть сценарій проведення дозвілля в сім'ї</i> та рекомендації для батьків щодо проведення дозвілля в сім'ї</p>	2
10	<p>Тема 10. Педагогічна майстерність батьків</p> <p>1. <i>Розробіть макет журналу для батьків, присвячений</i> проблемам виховання</p>	2
	Разом:	36

9. Індивідуальна навчально-дослідна робота

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Основи родинного виховання» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Підготовка індивідуального завдання та його захист шляхом співбесіди забезпечить не лише поглиблення та деталізацію теоретичних знань, отриманих студентами на лекційних та практичних заняттях та в процесі їх самостійної роботи, але й прищеплення практичних умінь та навичок робити обґрунтовані висновки.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота виконання завдання;
- обґрунтованість висновків;
- використання науково-педагогічної та довідкової літератури;
- наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення;
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи сімейного виховання». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

Орієнтовна тематика досліджень з навчальної дисципліни «Основи родинного виховання»

1. Сімейне виховання як пріоритетне в становленні особистості дитини.
2. Особливості становлення педагогіки сімейного виховання в Україні.
3. Традиції виховання хлопчика та дівчинки в українській родині
4. Особливості виховання в українській родині в різні історичні періоди.
5. Погляди на сімейне виховання Ж.-Ж. Руссо.
6. Материнська школа Я. А. Коменського.

7. Погляди на сімейне виховання К. Д. Ушинського.
8. Батьківська педагогіка В. О.Сухомлинського.
9. Система сімейного виховання у сім'ї Нікітіних.
10. А.С.Макаренко про сімейне виховання.
11. Основа авторитету батька й матері.
12. Формування стосунків між батьками та дітьми.
13. Як ми спілкуємося в сім'ї.
14. Батькам – про дитячі страхи.
15. Негативний вплив на дітей вживання алкоголю батьками.
16. Про стосунки з старшими дітьми (дитина серед дітей).
17. Розвиток емоцій і почуттів у дітей.
18. Виховання дитини в родині, яка складається з кількох поколінь.
19. Роль сім'ї у вихованні дитини з особливими потребами.
20. Як організувати домашні вечори для дітей.
21. Статеворольове виховання у сім'ї.
22. Бюджет сім'ї і залучення дітей до ведення домашнього господарства.
23. Розумове виховання дітей вдома.
24. Система загартовувальних заходів – основа фізичного виховання дітей.
25. Виховання моральних якостей у дитини.
26. Організація вільного часу в родині.
27. Значення єдності вимог до дитини з боку суспільного навчального закладу і родини.
28. Економічне виховання дитини в сім'ї.
29. Роль батьків в організації безпечного середовища дитини дошкільного віку.
30. Навчання дітей тайм-менеджменту в сім'ї.

10.Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано
F*	1-34	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал. Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, якщо: мають глибокі і повні знання з дисципліни; вільно використовують термінологічний апарат; на високому рівні володіють вміннями й навичками з організації дослідження; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань; володіють вміннями наукового аналізу та синтезу при дослідженні; творчо підходять до їх інтерпретації та демонструють самостійність і оригінальність суджень; вміють визначати та зіставляти провідні положення наукових праць зі спеціальності за обраною темою дослідження; чітко формулюють власну думку та переконливо аргументують її, в тому числі в дискусії; виявляють високий рівень мовленнєвої культури; припускаються кількох несуттєвих помилок, які швидко і самостійно виправляють.

Студенту виставляється дуже добре, якщо мають добрі знання з дисципліни; виявляють розуміння основних понять; на достатньому рівні володіють вміннями й навичками цілісного підходу до організації наукового дослідження; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань; вміють добирати докази на підтвердження власних думок; демонструють добрий рівень мовленнєвої культури; припускаються певної кількості суттєвих помилок, які самостійно виправляють.

Студенту виставляється добре, якщо мають добрі знання з дисципліни; виявляють розуміння основних понять; на достатньому рівні

володіють вміннями й навичками цілісного підходу до організації дослідження; здатні до розв'язання теоретико-практичних завдань; вміють добирати докази на підтвердження власних думок; демонструють добрий рівень мовленнєвої культури; припускаються певної кількості суттєвих помилок, які самостійно виправляють.

Студенту виставляється достатньо, якщо мають задовільний рівень знань з дисципліни; виявляють розуміння окремих понять; під керівництвом викладача аналізують і наводять приклади з них; здатні за зразком розв'язувати теоретико-практичні завдання; вміють добирати докази на підтвердження власних думок, використовувати словниково-довідкову літературу; демонструють задовільний рівень мовленнєвої культури; припускаються значної кількості помилок, які виправляють під керівництвом викладача.

Студенту виставляється мінімальний задовільно, якщо частково та поверхово відтворюють навчальний матеріал, називаючи окремі факти; виявляють нерозуміння, розв'язання завдань теоретико-практичних завдань; демонструють вкрай низький рівень мовленнєвої культури; припускаються великої кількості помилок та є здатними виправити їх із допомогою викладача.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від до 150-300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Поточне тестування та самостійна робота										Контрольна робота	Накопичувальні бали/ Сума
КРЕДИТ 1			КРЕДИТ 2			КРЕДИТ 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	60	300

Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 балів.

11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної роботи (реферати, творчі завдання, термінологічний словник), контрольні роботи, поточне опитування, тестування, перевірка лекційних зошитів, перевірка зошитів з практичних робіт.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських та індивідуальних занять; має на меті перевірку рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Види поточного контролю: усне та письмове опитування, тестування, самоконтроль, складання схем, таблиць, опорних конспектів, дидактичних тестів.

Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінки результатів навчання студента. Види підсумкового контролю: контрольна робота, іспит.

Контрольна робота - вид підсумковою контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу. Передбачає оцінювання знань студентів за трьома рівнями: тестовим, понятійним та продуктивним.

Іспит - вид підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі виконання ним певних типів робіт на практичних, семінарських та індивідуальних заняттях, модульних контрольних робіт та індивідуального навчально-дослідного завдання.

12. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) словесні: метод пояснення, метод розповіді, метод лекції, метод бесіди (вступної бесіди, бесіди-повідомлення, бесіди-повторення, контрольної бесіди, репродуктивної бесіди, евристичної бесіди, катехізисної бесіди);

2) наочні методи навчання: метод ілюстрування, метод демонстрування, самостійне спостереження;

3) практичні методи навчання: вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

2. Методи стимулювання навчальної діяльності студентів: метод навчальної дискусії, метод забезпечення успіху в навчанні, метод пізнавальних ігор, метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу, метод створення ситуації новизни навчального матеріалу.

3. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

13. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019. № 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
3. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. К. : МАУП, 2011. 96 с.
4. Беленька Г. В. а ін. Здоров'я дитини - від родини : колективна монографія. Київ : СПД Богданова А. М., 2006. 220 с .
5. Коваль Л.Г. Соціальна педагогіка. Соціальна робота: навчальний посібник. К.: ІЗМН, 2017. 392 с. 42
6. Макаренко А.С. Книга для батьків. К.: Рад. школа, 1978. 264 с.
7. Макаренко А.С. Загальні умови сімейного виховання: Твори в 7 Т. К. 1954. Т.4.
8. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання : навчальний. К. : НАКККМ, 2018. 293 с.
9. Постовий В.Г. Сучасна сім'я та її педагогіка. К., 1994.
10. Соціально-педагогічні засади профілактики насильства в сім'ї : науково-методичний посібник. авт. кол.: Повалій Л. В., Постовий В.Г., Барило А.В. та ін.. К.: Педагогічна думка, 2011. 230 с.
11. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За заг. ред. А.Й. Капської, І.М.Пінчук, С.В. Толстоухової
12. Соціальна педагогіка: навчальний посібник / За ред. А.Й. Капської. К., 2010. 264 с.
13. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. К. : Радянська школа, 1978. 263 с.
14. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю / В.О. Сухомлинський.Вибрані твори: В 5 т. К.: Радянська школа, 1976.

Допоміжна література

1. Денисюк О. М. Раннє дитинство: стан, проблеми, перспективи розвитку. К. : Держ. ін-т пробл. сім'ї та молоді, 2013. 116 с .
2. Духовні потреби дітей України: Монографія / Під заг. ред. Ж.В. Петрочко. К. : Видавничий дім «Калита», 2005. 108 с.
3. Книга для батьків : посібник до тренінгового курсу «Підготовка кандидатів у прийомні батьки та батьки-вихователі» / за заг. ред. Т. Ф. Алексеєнко. К. : Науковий світ, 2006. 496 с .
4. Бондаровська В. Школа для батьків. К. : Батискаф : Аванпост-Прим, 2013. 320 с .
5. Яценко Л. В., Постовий В. Г. Гендерні особливості підготовки старшокласників до сімейного життя : навч. посіб. Корсунь–Шевченковский : ФОП Майданченко І. С., 2009. 257 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. Електронні дані. Київ: НБУВ, 2013-2015. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua

2. <http://www.library.ukma.kiev.ua> Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
3. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.
4. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
5. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.